

Edukatori i supervizori u okviru Asocijacije za konstruktivizam (Crna Gora) su sertifikovani psihoterapeuti i edukatori sa dugogodišnjim iskustvom kliničkog i edukativnog rada u konstruktivističkom modalitetu i srodnim postmodernim pristupima.

Tim edukatora - psiholozi i konstruktivistički psihoterapeuti:

Ana Rajković
Danijela Norlov
Nikola Golubović
Zorica Miljković
Jelena Pavlović

Saradnici u edukaciji:

Dragan Vesić
Marija Radovanović
Enes Ahmedov
Danijela Vang

O konstruktivizmu: psihoterapija značenja, perspektive i izbora

Konstruktivizam je širok metateorijski okvir koji obuhvata različite psihoterapijske pristupe u čijem je središtu proces stvaranja značenja. Čovek se posmatra kao aktivni graditelj svojih uverenja, narativa i emocionalnih obrazaca, a ne kao pasivni nosilac „karakteristika“ koje su unapred date.

Kroz život, ljudi formiraju modele sveta koji im pomažu da razumeju stvarnost i da se prilagode životnim izazovima. Ti modeli nisu konačni: oni se stalno menjaju, razvijaju i reorganizuju pod uticajem novih iskustava, odnosa i perspektiva.

Konstruktivizam se oslanja na nekoliko ključnih stanovišta:

Istina je pluralna. Ne postoji jedna objektivna, nepromenljiva istina. Postoji mnoštvo referentnih okvira kroz koje ljudi razumeju stvarnost — svi su podjednako vredni i smisleni za osobu koja ih koristi.

Psihološka svojstva nastaju iz ponašanja, izbora, iskustava i odnosa. **Ne postoji trajna „unutrašnja esencija“ — lična stvarnost je fleksibilna i podložna izmeni.**

Saznanje je uvek posredovano nama samima. Naše razumevanje sveta oblikovano je kulturom, istorijom, jezikom, identitetom i aktivnim narativima koje stvaramo.

Proces je važniji od strukture. Umesto težnje ka definisanju stabilne strukture ličnosti, konstruktivizam posmatra kako se čovek menja, raste i kreira nova značenja.

Uloga konstruktivističkog terapeuta je osvetljavanje načina na koji osoba organizuje svoju realnost, kako konstruše alternative, koje strategije koristi da simptome održi ili prevaziđe, i kako može da razvije nove, efikasnije načine interpretacije sebe i sveta.

Integracija konstruktivizma i postmodernih pravaca

Savremena konstruktivistička edukacija uključuje i rad sa drugim postmodernim pravcima. Naša edukacija integriše tri komplementarne dimenzije:

1. Psihologija ličnih konstrukata DŽ. Kelija i moderni konstruktivizam

Polazi od toga da su lični konstrukti osnovna jedinica razumevanja iskustva i da se terapijska promena događa kroz reorganizaciju tih konstrukata.

2. Narativna terapija

Fokusira se na priče koje ljudi pričaju o sebi i svetu. U terapiji se radi na tome da osoba prepozna dominantne narative, proširi ih, preoblikuje i stvori narative koji otvaraju prostor za nove izbore i identitete.

Narativni rad je posebno dragocen u oblastima trauma, gubitka, partnerskih odnosa i identitetskih tema.

3. Koherentna terapija i proces rekonsolidacije pamćenja

Koherentna terapija pruža precizan, iskustveni okvir za duboku emocionalnu promenu. U središtu je rekonsolidacija emocionalne memorije, mehanizam koji omogućava trajnu transformaciju emocionalnih registara koji održavaju simptome.

Ova tri modaliteta zajedno pružaju čvrstu, savremenu i teorijski utemeljenu bazu za razumevanje i facilitiranje duboke psihoterapijske promene.

Edukacija u konstruktivističkoj psihoterapiji se zasniva na ideji da nijedan modalitet sam za sebe ne obuhvata celinu ljudskog iskustva, niti poseduje monopol nad terapijskom promenom. Polazna pretpostavka programa jeste da je terapijski odnos primarno mesto promene, dok su teorijski modeli, tehnike i metodologije alati koji se u odnosu kreativno kombinuju. Konstruktivizam u ovom programu nije predstavljen kao „superioran modalitet“, već kao metateorijski okvir koji omogućava dijalog i integraciju različitih pravaca. On pruža jezik i konceptualnu mapu za razumevanje načina na koji ljudi organizuju iskustvo, ali istovremeno ostavlja prostor da se uvide vrednosti i doprinosi drugih terapijskih tradicija.

Tako edukanti uče da konstruktivizam koriste ne kao zatvoreni sistem, nego kao orijentir za refleksiju, integraciju i etički utemeljen rad.

Edukacija se prema predviđenom programu jednim delom *ostvaruje u saradnji sa Coherence Psychology Institute, SAD* – sa edukatorima i supervizorima koji kao gostujući predavači i supervizori nose deo edukacije o koherentnoj psihoterapiji, primeni i tehnikama (PhD Michał Jasiński, psiholog i psihoterapeut i ostali saradnici Instituta prema oblastima i temama predviđenim kurikulumom).

Struktura terapijske obuke

Asocijacija za konstruktivizam u svom radu poštuje *Strazburšku deklaraciju o psihoterapiji* (1990), *Etički kodeks* i *standarde Evropske asocijacije za psihoterapiju (EAP)*.

Polaznici se primaju isključivo sa *završenim osnovnim studijama* iz oblasti humanističkih i društvenih nauka (minimum 180 ECTS, nivo EQF6).

Kandidati koji nemaju osnovne studije iz oblasti humanističkih nauka obavezni su da pre početka rada pod supervizijom završe propedeutiku, kojom se obezbeđuje osnovno razumevanje psihijatrije, psihopatologije i osnova kliničke prakse.

Edukacija u konstruktivističkoj psihoterapiji se zasniva na ideji da nijedan modalitet sam za sebe ne obuhvata celinu ljudskog iskustva, niti poseduje monopol nad terapijskom promenom. *Polazna pretpostavka programa jeste da je terapijski odnos primarno mesto promene*, dok su teorijski modeli, tehnike i metodologije alati koji se u odnosu kreativno kombinuju.

Program pokriva svih *pet kompetencijskih oblasti EAP*:

1. Teorijske kompetencije

Edukanti stiču sistemsko razumevanje konstruktivističkog epistemološkog okvira, uključujući filozofske temelje (fenomenologiju, hermeneutiku, pragmatizam, enaktivizam) i psihologiju ličnih konstrukata Džordža Kelija. Razvijaju sposobnost metateorijske refleksije, prepoznavanja i kritičkog promišljanja različitih terapijskih modaliteta (npr. dijaloški, sistemski, narativni, iskustveni pristupi) u odnosu na konstruktivističku paradigmu i sopstvenu praksu.

2. Kliničke kompetencije

Edukanti razvijaju veštine primene konstruktivističkih metoda i tehnika (lestvičenje, repertory grid, fixed role, community of selves) i sposobnost njihove kreativne integracije sa postupcima drugih terapijskih modaliteta u skladu s potrebama i kontekstom klijenta. Ovladavaju konstruktivističkim pristupom radu u individualnom, dijaloškom, grupnom, porodičnom i kriznom kontekstu, uz razumevanje procesa promene kao zajedničkog konstruisanja značenja.

3. Lične kompetencije

Edukanti se podstiču na kontinuiranu refleksiju sopstvenih konstrukata, vrednosti i profesionalnih pozicija, razvijajući fleksibilan, refleksivan i relacijski orijentisan profesionalni identitet. Učestvuju u supervizijskom i kolaborativnom učenju koje omogućava integraciju iskustva, teorije i ličnog razvoja kao međusobno povezanih procesa.

4. Etičke i profesionalne kompetencije

Edukanti razvijaju etičku osjetljivost zasnovanu na relacijskoj i dijaloškoj etici, uključujući etiku slušanja, svedočenja i prisustva. Ovladavaju principima trauma-informisane i kontekstualno svesne prakse, sa posebnim naglaskom na razumevanje granica, moći i odgovornosti u terapijskom odnosu. Etika se shvata ne kao skup pravila, već kao dinamički okvir koji usmerava dijaloško i humano postupanje u terapijskom kontekstu.

5. Istraživačke kompetencije

Edukanti razvijaju kritički i refleksivan odnos prema znanju i istraživanju, sposobnost interpretativnog čitanja i evaluacije literature, te razumevanje epistemoloških ograničenja i perspektivnosti istraživačkih nalaza. Ove kompetencije omogućavaju korišćenje istraživanja kao resursa za dublju refleksiju i unapređenje prakse, u skladu sa konstruktivističkim razumevanjem znanja kao ko-kreacije u iskustvu.

Edukacija za konstruktivističku psihoterapiju obuhvata (u skladu sa EAP standardima) koji se moraju završiti tokom najmanje četiri a najviše sedam godina:

- 1.500 sati teorijske obuke
- 2.250 sati lične psihoterapije (od kojih najmanje polovina mora biti nakon započinjanja treninga)
- 3.300 sati direktnog rada sa klijentima (svi klijenti moraju biti predstavljeni tokom supervizija)
- 4.150 sati supervizije (od čega najmanje 20 individualnih, dok ostale mogu biti grupne- prve dve godine se sluša, druge dve izlaže)

Program teorijske obuke

Prva godina:

1. Uvod u konstruktivističku paradigmu
2. Konstrukti kao osnovni gradivni blokovi iskustva
3. Korolari: struktura i dinamika konstrukata
4. Emocije u PCP: anksioznost, krivica, pretnja
5. Lična struktura i identitet kroz konstrukte
6. Repertory Grid tehnika (I) – teorijska osnova
7. Repertory Grid tehnika (II) – praktična primena
8. Promena konstrukata
9. Konstrukti u relaciji: terapijski dijalog i role playing
10. Integracija i refleksija – PCP u savremenoj psihoterapiji

Druga godina:

11. Napredno mapiranje konstrukata
12. Tehnike promene I – labavljenje i stezanje konstrukata
13. Permeabilnost konstrukata i procesi sužavanja i proširivanja
14. Ciklus iskustva
15. Ciklus kreativnosti i PIN ciklus (ciklus donošenja odluke)
16. Fixed Role Therapy
17. Samokarakterizacija i rad na identitetu
18. Zajednica jastava
19. Relacione dinamike i sistemska leptir-mašna
20. Integracija i praktična primena PCP tehnika

Treća godina:

21. Konstruktivističko razumevanje psihopatologije
22. Uvod u kliničku primenu konstruktivističkih teorija
23. Rad sa traumom u konstruktivističkom ključu
24. Rad sa psihološkim odbranama
25. Etika i refleksivnost u kliničkom radu
26. Rad sa transferom i konratransferom
27. Rad sa porodicama i parovima
28. Rad sa decom i adolescentima
29. Kreativne integracije sa drugim modalitetima
30. Refleksivna praksa i konstruktivistički identitet terapeuta

Četvrta godina:

31. Konstruktivizam i odnos
32. Etika u psihoterapiji
33. Identitet i društveni konteksti
34. Grupni rad i zajedničko značenje
35. Psihoterapija u različitostima
36. Telo i pokret u terapiji
37. Trauma i gubitak značenja
38. Promena kao reorganizacija odnosa
39. Terapija kao prostor zajedničkog rasta

Edukant može proпустiti najviše tri teorijska predavanja godišnje, uz obavezu da naknadno odgleda snimak i preda esej o temi koja je bila pokrivena.

200h teorijske edukacije u okviru redovnih sastanaka, jednom mesečno, po 5h.

Dodatne sate teorijske edukacije edukanti sakupljaju na sledeće načine (mogu kombinovati različite načine u skladu sa svojim preferencijama):

Radionice/ treninzi koji obuhvataju posebne teme u okviru našeg centra.

Prisustvo na Kongresima psihoterapeuta u regionu i šire.

Prisustvo treninzima i radionicama iz drugih modaliteta priznatih modaliteta od strane EAP, (do 100h) i odobrenje mentora (odobrenje je u cilju procene mogućnosti priznavanja određenog treninga).

Učešće na "Vikendu za konstruktivizam" i Letnjoj školi konstruktivističke psihoterapije u našoj organizaciji.

Učešće i izveštavanje o projektima kao što su: književni klub (obrađivanje literature u peer grupi), učešće u diskusionim grupama i tribinama, učešće u studijskim grupama i sl.)

Po proceni mentora, mogu biti priznati dodatni sati u okviru teorijske obuke (kursevi sa master i doktorskih studija iz oblasti konstruktivizma/ konstruktivističke psihoterapije; istraživačka praksa i objavljeni radovi i sl.) ukoliko su unapred dogovoreni.

Tokom edukacije postoje **dva ispita** (formalnog karaktera) prvi je po završetku druge godine edukacije i tiče se **procene spremnosti za početak rada sa klijentima**. Ispit podrazumeva proveru teorijskih znanja neophodnih za početak rada sa klijentima kao i razumevanje teorije kroz iskustveno-praktične primere.

Završni ispit se sastoji od studije slučaja i usmene odbrane rada pred tročlanom komisijom koju čine edukatori i supervizori Asocijacije za konstruktivizam i jedan eksterni ispitivač/edukator.

Na kraju, pre polaganja završnog ispita, svaki edukant treba da ima 500-600 sati teorijske obuke (priznate od strane Asocijacije za konstruktivizam) kao i sve ostale sate zahtevane od EAP.

Kontinuirani profesionalni razvoj (CPD)

Nakon završetka četvorogodišnjeg programa, svi sertifikovani terapeuti obavezni su da nastave sa kontinuiranim profesionalnim usavršavanjem (CPD).

Minimalni zahtev je 40 sati CPD aktivnosti godišnje, koje mogu obuhvatati:

- specijalizovane radionice i treninge,
- domaće i međunarodne konferencije i kongrese,
- individualnu i grupnu superviziju,
- istraživački i publikacioni rad,
- aktivno učešće u stručnim udruženjima i radnim grupama.

Škola vodi evidenciju o CPD aktivnostima svojih članova. Neispunjavanje CPD obaveza povlači postupak u skladu sa etičkim kodeksom i disciplinskim pravilima, koji može uključivati upozorenje, obavezu dodatnog usavršavanja ili suspenziju članstva.